

Illés, a Baál és az okostelefon

avagy

Reformáció Illés idejében és a miénkben

1 Kir 17-18

Előreformáció: a személyes meggyőződés megváltoztatása

Suhai György

Evangéliumi Forum, 2017.12.13-15.

Előzmények

Az 1 Kir 18-ban található Karmel-hegyi istenítélet Illés próféta történetének csúcspontja, mely azzal indul, hogy az É-i országrész egyik legistentelenebb királya, Akháb, Isten szövetségi rendelkezését figyelmen kívül hagyva (2 Móz 34:15-16; 5 Móz 7:3-4) egy szidóni, azaz nem zsidó hercegnőt vesz feleségül, egy bizonyos Jezabelt („Baál felmagasztal”). Nyilván egy politikai szövetség része volt ez a házasság.

E **szentségtelen frigynek** köszönhetően éledt újra¹ és vált hihetetlenül népszerűvé Izraelben a *Baál kultusz*, tovább tetőzve a bajt, melyet a Jeroboám bűne: az *aranyborjú kultusz* és az *áldozóhalmok* (helyi szentélyek) elterjedése szabadított Izraelre (1 Kir 12:25-33).

1 Kir 16:31-32 Mert [Akháb] nem elégedett meg azzal, hogy Jeroboámnak a Nébát fiának bűneiben járjon, hanem elment és feleségül vette magának Jézabelt, Ethbaálnak a Szidonbeli királynak lányát, és elmenve, a Baálnak szolgált, és meghajtotta magát annak. És oltárt emelt a Baálnak **a Baál házában, amit Samariában épített.**

Délen ott állt a jeruzsálemi templom, északon pedig a Baál temploma. Ezzel tulajdonképpen az egész országrészt a Baál fennhatósága alá rendelte, mint ahogy egykor István király is felajánlotta Magyarországot Máriának vagy ahogy egykor Ádám és Éva is átjászta az egész föld feletti uralmat a Sátánnak². Isten ezúttal sem hagyja szó nélkül ezt a hatalomátjátszási kísérletet.

Egy ismerős minta ismétlődik itt. Ugyanezen a banánhéjjon csúszott el annak idején Salamon is, aki szintén nem zsidó származású nőt vett feleségül, szidóniakat is, *„akik felől azt mondta az Úr Izrael fiainak: Ne menjetek hozzájuk, és őket se engedjétek magatokhoz jönni [feleségül], mert bizony az ő isteneik felé fordítják a szíveteket. (1 Kir 11:1-3) vö. 2 Móz 34:12-16. „ezekhez ragaszkodott [Salamon] szerelemmel... és az ő feleségei elfordították az ő szívet... és követte Astoretet³, a szidóniak istennőjét...”* (1 Kir 11:33) Nem szabad tehát meglepődnünk azon, amit Akháb tesz. Egy jól ismert minta ismétlődik itt.

¹ Ld. 4 Móz 25:3-5; Bír 6:25skk.

² Annak idején Dávid és Salamon is szövetségben voltak a szidóniakkal (Hirámmal), de akkor a szidóniak királya még Jahvét áldotta és abban segített Izrael királyának, hogy nem egy idegen istennek, hanem Jahvénak építsen templomot Jeruzsálemben (1 Kir 5:7skk)! Ez azért nem kis különbség. Azt is fontos tudnunk, hogy a Baál mítosz egyik legfontosabb epizódja az, amikor végre Baálnak is házat építenek (KTU). Úgy tűnik, Akháb a Baál mítosz szerint cselekszik.

³ Nem kizárt, hogy Astoret ugyanazt a föníciai istennőt jelöli, mint a nemsokára említésre kerülő Asera, akit a Baállal együtt tiszteltek. Bár e téren erősen megoszlanak a vélemények...

Az elfelejtett történet

Salamonhoz hasonlóan Akháb istentelen frigyének is tragikus következményei lettek: az egész népet újra elfertőzte a bálványimádás, és ezzel **Isten világméretű missziója került veszélybe!**

Izráelt ugyanis arra választotta ki Isten, hogy a vele való szeretetkapcsolatot (házassági szövetséget) a népek elé élve tegyék ismertté és vonzóvá Jahve, az egyetlen élő Isten imádatát és tegyék láthatóvá Isten dicsőségét a világ számára, aki, ellentétben a többi nép isteneivel (Dán 2:11), mindig is az emberrel együtt akart lakni a földön (2 Móz 29:45) úgy, ahogy a Teremtés hajnalán is volt. A **szentsátor, majd a jeruzsálemi templom megépülése** volt ennek a szövetségi kapcsolatnak a kiteljesedése, amikor az élő Isten újra az ő népe (vagyis az emberiség) közé költözött.

Baál házának felépítése, ennek fényében, a szövetségsgzés kiteljesedése volt az É-i országrészben. Félreérthetetlen jele annak, hogy Isten népe elfelejtkezett arról **a frigról és arról a Nagy történetről, amelynek főszereplői voltak és amely meghatározta őket és értelmet adott az ő létezésüknek.**

Akháb és Illés történetének fő kérdése tehát így hangzik: Melyik történet határoz meg minket, a bibliai történet vagy a nyugati kultúra története? Melyek a mi istentelen frigyeink? Milyen Baálok előtt hódol ma Isten népe (holnap fogok érdemben is beszélni erről)? És mit jelent a történetek keresztesződésében élni?

Jezabel, vallási elkötelezettségét tekintve példaértékű is lehet számunkra. Annyira komolyan vette a meggyőződését, hogy teljesen le akart számolni a meggyőződésével, a Baál-hittel szembe menő Jahve-kultusszal, ld. következő rész (1 Kir 18:30; 19:10), hogy a nép ne is tudjon más istent imádni, csak a Baált. Jezabel tudta, hogy **a valódi meggyőződés egyben pusztulásra is ítélt mindent, ami e meggyőződés ellen munkálkodik.**

Akháb és a nép pedig mindezt tétlenül nézi, ami pedig azt jelzi, hogy ők teljesen elveszítették az ő meggyőződésüket.

Semmi kétség nem férhet hozzá, hogy Jezabel az ősi Kígyó magva (lelki gyermeke) volt. Az ő személye által erősödött fel újra a háború a Kígyó magva és az asszony magva között, melyet az Édenkertben robbantott ki Isten:

1 Móz 3:15 És ezt mondta az Úr Isten a kígyónak: Ellenségeskedést szerzek közötted és az asszony között, a te magod között, és az ő magva között: az neked fejedre tapos, te pedig annak sarkát mardosod.

Jezabel ámokfutásának célja tehát **az Ígéret földjének meghódítása és Izrael népének leigázása** volt. Vajon öntudatra ébred-e Isten népe és megvédi-e az Istentől kapott földet vagy hagyja, hogy az ősi Kígyó egy újabb leszármazottja hajtsa azt újra a Sátán uralma alá, Akháb (Izrael jelenlegi királyának) hitetlensége miatt?

Ki az asszony magva, aki a Kígyó fejére tapos?

Ebben a feszült történelmi pillanatban jelenik meg a színen Illés próféta, hogy (Akháb helyett) Jahve képviselőjeként megvívjon Jezabellel. Fontos látnunk, hogy Jezabel és Illés állnak egymással szemben.

1 Kir 17:1 És így szólt a gileádi Tisbéből való Illés Akhábnak: **Él az Úr, az Izrael Istene**, aki előtt állok, hogy ezekben az esztendőkből **sem harmat, sem eső nem lesz**; hanem csak az én beszédem szerint.

Jahve vs. Baál (Isten története és a Baál mítosz)

Nos, Illés bejelentésének hiehetetlen hordereje volt mind Izráel népe, mind pedig a Baál kultusz képviselői számára. Mózes törvényében Isten jóelőre világosan megmondta, hogy mi fog történni, ha a nép megszegi a szövetséget:

5 Móz 11:16-17 Vigyázzatok azért, hogy a ti szívetek el ne csábuljon, és el ne forduljatok, és ne tiszteljetekek idegen isteneket, és ne boruljatok le előttük. ¹⁷ Különben **az Úr haragja felgerjed reátok, és bezárja az eget, hogy eső ne legyen**, és a föld az ő gyümölcsét meg ne teremje; és hamarosan kivesztek arról a jó földről, amelyet az Úr ad nektek.

A nép, a királyával együtt elfordult az Úrtól és egy idegen isten tiszteletére adta magát. Ezért Illés, mint a szövetség szószólója, meghirdeti a szövetségi átkot: nem lesz eső!

Ez tehát a legtágabb kontextusa a Karmel-hegyi összecsapásnak: Jahve Izráellel kötött szövetsége. Illés a szövetség szószólója, a szövetség Istenének képviselője.

Fontos tisztában lennünk azzal is, hogy Baál **az eső, a vihar** és ebből fakadóan **a termékenység istene** volt, az egyik legaktívabb és leggyakrabban emlegetett istene a kánaáni/föníciai pantheonnak. Izrael és a környező népek alapvetően a termőföldből éltek. Szó szerint az életük függött az időjárástól. Érthető, hogy miért a Baál jelentette számukra a legnagyobb kísértést.

A szíriai Ugarit városában talált Baál legendában (Baál ciklusban) a következőket olvassuk Baálról:

„Ime, ez az ő esőjének az ideje.

Baál határozza meg az évszakokat

és hangját hallatja a felhőkből.

Villámokat szór a földre...

Baál megnyitja a felleget, hogy esőt hullajtsanak,

Az ő szent hangját hallatja az egekben.”⁴

Vajon ki az eső és a termékenység igazi Ura, Jahve vagy Baál, Illés Istene vagy Jezabel istene? Melyik nagy történet a világ egyetlen igaz története, a bibliai történet vagy a Baál monda?

Lássuk, vajon képes-e az esőisten esőt csinálni, ha Jahve nem akarja!

Eleinte bizonyára senki nem figyelt oda Illésre. Sokan legyinthettek rá: "Hadd mondja az öreg. Ez a dolga. Ő még a régi vallás híve, ő még egy vaskalapos, konzervatív Jahve hívő. De mi már Baálban hiszünk. A kizárólagos Jahve-hit fölött eljárt az idő. Baál az igazi isten, legalább is az időjárás igazi istene. Minden értelmes, a termőföldből élő ember Baálban hisz! Nem ártana nektek is felzárkóznotok a korról. Óriási nyomás nehezedhetett az igaz szívű Jahve követőkre... csakúgy, mint ma, a nyugati kultúra nyomása alatt élő elkötelezett keresztyénekre.

Aztán ahogy teltek múltak a hónapok⁵ és csak nem akart eleredni sem a korai, sem a késői az eső, bizonyára Jezabel és a Baál papok elkezdtek még buzgóbban könyörögni istenükhöz (talán éppen úgy, ahogy később tűzért könyörögnek, ld. következő rész, „az ő szokásuk szerint”). De eső csak nem jött.

⁴ Szíriai Ugaritban találtak részleteket a Baál ciklusból, melyek a Kr. e. 15. sz-ból (ill. a 8. sz-ból) származnak (http://prophetess.lstc.edu/~rklein/Doc5/baalcycle_files/baal.htm)

⁵ Izraelben gyakorlatilag két évszak van, egy esős és egy száraz évszak. Azt nem tudni, hogy pontosan mikor hangzott el Illés bejelentése. Legkésőbb az esős időszak hivatalos kezdete körül biztos, hogy elkezdett eszmélni a nép, hogy valami nincs rendben, mert csak nem akart megjönni a várva várt eső.

Egyre nagyobb lett a szárazság. Az előző évben betakarított gabona is kezdett kifogyni a silókból, a jószágok is sorra kidőltek. Izrael legkésőbb két éven belül igen komoly egzisztenciális krízisbe jutott. Az éhenhalás fenyegette őket.

Vajon megalázza-e magát Akháb és a nép az Úr előtt vagy a nemzeti krízis ellenére is kitart a Baál mellett?

Isten a szárazság közepette is gondoskodik az ő prófétájáról. csakúgy, mint egykor Izrael népéről a pusztában (2 Móz 16:8, 12-13).

1 Kir 17:2-6 És így szólt az Úr szava Illéshez, mondván: 3 Menj el innen, napkelet felé, és rejtőzz el a Kérith patakja mellett, mely a Jordán felé folyik. 4 És a patakból fogsz inni; a hollóknak pedig megparancsoltam, hogy tápláljanak téged ott. 5 Elment azért, és az Úr beszéde szerint cselekedett; és elment és leült a Kérith patakja mellett, a mely a Jordán felé folyik. 6 És a hollók hoztak néki kenyeret és húst reggel és este, és a patakból ivott.

1 Kir 17:7-9 És néhány nap mulva kiszáradt a patak; mert nem volt eső a földre. 8 És így szólt az Úr szava Óhozzá, mondván: 9 Kelj fel, és menj el Sareptába, amely Sídonhoz tartozik, és légy ott; íme megparancsoltam ott egy özvegyasszonynak, hogy gondoskodjon rólad.

Amikor Illés találkozik az asszonnyal, Jahvétól kapott felhatalmazással azt parancsolja, hogy hozzon neki vizet és valami enivalót (**1 Kir 17:10-11**). Mire az asszony ezt feleli:

1 Kir 17:12 Él az Úr, a te Istened, hogy nincs semmi sült kenyerem, csak egy marok lisztecském van a vékában, és egy kevés olajom a korsóban, és most egy kis fát szedegetek, és haza megyek, és megkészítem azt magamnak és az én fiamnak, hogy megegyük és azután meghaljunk.

Miközben Jahvéról megtudjuk, hogy Ő **nem csak az időjárásnak, hanem az állatvilágnak is Ura**, aközben Baálról kiderül, hogy még a saját háza táján sem képes esőt csinálni! A Baál kultusz székhelyén, Szidón térségében, Jezabel hazájában is szárazság van! A szidóniakat ugyanolyan keményen sújtja a szárazság, mint Izrael népét.

Izrael királyával ellentétben, egy döbbenetes bizonyágtétel hangzik el egy pogány asszony szájából! Ugyanazt vallja meg, amit Illés mondott Akhábnek a színrelépésekor: „*él az Úr Izrael Istene*” (17:1). Izrael királya nem hiszi ezt. Egy pogány asszony hiszi. Hogy lehetséges ez? Hogyan változik meg ennek az asszonynak a meggyőződése?

Nem tudjuk mennyi idő telt el. Az asszony bizonyára (mintegy 2 éven át?) a saját bőrén tapasztalja meg azt, hogy az ő istene, *Baál "halott"*, azaz tehetetlen és nem képes esőt adni, hiába könyörög hozzá egész Szidónia!

S közben valahonnan, vszleg közvetlenül Istentől (azt olvastuk, h „megparancsoltam egy özvegyasszonynak”)? hallhatott Illés bejelentéséről és Illés Istenéről. És odáig jut a meggyőződésében, hogy *Illés Istene él!* Egy pogány asszonyban nagyobb világosság van, mint Izrael királyában és népében! Ez a minta folyamatosan ismétlődik a bibliai történetben.

Nem egyszer tapasztalom azt, hogy templomba soha nem járó, a bibliát nem ismerő roma emberekben nagyobb világosság és éhség gyúlik, amikor meghallják az evangéliumot, mint évtizedek óta vallásos, templomba járó emberekben. Talán éppen ezért, mert egyik krízis követi a másikat az életükben! És bennük is egy hasonló folyamat zajlik le, mint a sareptai asszonyban.

A gondolkodásunk megváltozása soha nem a gondolkodásunk megváltoztatásával kezdődik. Figyeljétek meg, hogy soha nem úgy változik meg a meggyőződésünk, hogy a négy fal között az eszünkkel, kognitív úton mérlegelünk különböző opciókat és aztán eldöntjük, hogy melyik a leglogikusabb, legkézenfekvőbb és elkezdünk aszerint élni. A meggyőződés vagy a meggyőződésünk megváltoztatása soha sem csupán egy kognitív, az elménkre ható folyamat.

Jó példa erre Billy Graham és Woody Allen „hitvitája”, ami jól érzékelteti azt, hogy mit lehet elérni azzal, ha valaki ismerteti az ateizmus lehetséges, logikus következményeit és közben a Biblia tekintélyét sujkolja. Nem állítom, hogy nincs szükség apologetikai diszkurzusokra és mind igaz, amit Billy Graham mond, de nem így működünk, nem így működik a valódi meggyőzés. Mert mi nem csak elméleti lények vagyunk! Henem a „fej, kéz, szív” (Tasha Chapman) egyidejű bevonásával!

Már önmagában ez az elmélet-gyakorlat megkülönböztetés is egy komoly probléma. Egy sokkoló idézet következik Al Wolterstől:

„Ez a dichotómia egy bálványimádó perspektívája a világnak és egy torz gondolkodás, melyet egy „humanista gondolkodásminta” formál. E dualizmus forrása „az arisztotelészi pogányság, mely az elméletből vagy analízisből egy istent csinált.” Arisztotelész „sok őt megelőző és követő görög filozófushoz hasonlóan kiemelte a teremtett valóság egy aspektusát, a gondolkodás funkcióját, és abszolút Isten-i státussal ruházta föl... minden más emberi funkciót és tevékenységet egybecsapott és leminősített és esztelenül ’gyakorlatinak’ címkézett.” A gyakorlati kategória „értéki szembeállítás az ’elméletivel’ egy hamis koncepció, mely közvetlenül a görög filozófiai bálványimádásban gyökerezik”

Csak zárójelben jegyzem meg. Egyre inkább meg vagyok győződve róla, hogy azért helyeződik egyre nagyobb hangsúly az apologetikára, a keresztyénség melletti észérvek felsorakoztatására, a nyugati világban mert a nyugati egyházak egyre inkább megszűnnek a maguk létevel és az azokban működő isteni erővel és a Szentlélek sokszínű ajándékainak természetes gyakorlásával, a valódi szeretetközösség megélésével igazolni az Isten létezését.

Pál azt írja, hogy *“a mi evangéliumunk nem csak beszédben jelent meg közöttetek, hanem erőben, Szent Lélekben és teljes meggyőződéssel.” (1 Thessz 1:5)* és *“az én beszédem és az én predikálásom nem emberi bölcsességnek hitető beszédében állt, hanem Léleknek és erőnek megmutatásában, hogy a ti hitetek ne emberek bölcsességén, hanem Isten erején nyugodjék.” (1 Kor 2:4)*

A romák között hihetetlenül kézzelfogható módon tapasztalhatom azt, hogy milyen az, amikor egy a Szentlélek és az evangélium öröméből táplálkozó gyülekezet mutatja fel Isten valóságát, elmével és szívvel, egész lényükkel fogadják az evangéliumot. Sokat tudnék erről beszélni...

Isten szinte mindig **elsősorban kríziseken keresztül** munkálja egy ember gondolkodásának, meggyőződésének a megváltoztatását. Az asszony (Baál-)hite is ugyanolyan krízisbe kerül tehát az éhínség hatására, mint Izrael népéé. A sareptai özvegyben kicsiben ugyanaz játszódik le, mint Izrael népében. Ugyanazok a kérdések foglalkoztatják: Tényleg egy élő istenben hiszek? Tényleg Baál az élő Isten? Megfelel a valóságnak, amiben hiszek? Kitarthatok az eddigi meggyőződésem mellett vagy itt az ideje, hogy meggyőződést váltsak?

Édesapámnál Isten édesanyám hirtelen halála és egy agydaganat (vagyis az élete elvesztésének lehetősége) által kezdte el megváltoztatni a meggyőződését, nálam egy nagyon kemény szerelmi csalódáson keresztül.

A szidóni asszony felismerésére később Izrael népe is eljut majd (1 Kir 18:39), de addig még sok víznek kell lefolynia a Jordánon. Ám ez a bizonyágtétel még nem jelenti azt, hogy az asszonynak élő kapcsolata is lenne az *élő* Istennel.

Hiszi, hogy Jahve él, de Ő még csak „az Illés” Istene, és annyira reménytelennek érzi a helyzetét, hogy nem lát más kiutat, mint a halál. Halálosan kiábrándult már halott istenéből. Baál már csúnyán cserben hagyta őt, de még nem tud igazán hinni Illés Istenében, noha elismeri, hogy létezik. Ebben az összetörtségében találkozik Illéssel, az élő Isten prófétájával, aki arra kéri őt, hogy tegye meg **az első hitbeli lépést** az élő Isten felé, helyezze a bizalmát Izrael Istenébe!

1 Kir 17:13-14 Mondta pedig neki Illés: Ne félj, menj el, cselekedj a te beszéded szerint; mindazáltal nekem süss abból először egy kis pogácsát⁶, és hozd ide; magadnak és a te fiadnak pedig azután süss; ¹⁴ Mert azt mondja az Úr, Izrael Istene, hogy sem a vékabeli liszt el nem fogy, sem a korsóbeli olaj kevesebb nem lesz addig, míg az Úr esőt ad a föld színére.

Itt még mindig nem egy kognitív gyakorlatról van szó. Illés az asszony akaratát, bizalmát célozza meg.

1 Kir 17:15-16 És elment, és az Illés beszéde szerint cselekedett, és evett mind ő, mind amaz, mind annak háznépe, naponként. ¹⁶ A vékabeli liszt nem fogyott el, sem pedig a korsóbeli olaj nem lett kevesebb, az Úr beszéde szerint, amelyet szólt Illés által.

Az asszony maga is **elkezd hinni Illés Istenében és engedelmeskedik Illés szavának** és Illéshez és a pusztában vándorló néphez hasonlóan, ő is megtapasztalja Jahve naponkénti gondoskodását. Jahve, ellentétben a Baállal, gondoskodó Isten!

Csak zárójelben jegyzem meg, hogy ennek az asszonynak az életében is érvényesül a „higgy az Úrban és megtartatol mind te, mind a te háznépe” alapelv.

Ez a megtérés: egy krízis hatására elfordulás a régi életemtől, ami halálba, pusztulásba vitt és odafordulás az élő Istenhez az első hitbeli lépés megtételével.

Akárhol is tartasz most, akármiben vagy is. Isten azt mondja most neked, hogy „bízz Bennem!” Mi az a lépés, aminek a megtételére hív ma vagy már egy jó ideje téged Isten? Mi az a lépés, aminek a megtétele valóban az élő Istenbe vetett hited kifejezése lenne?

Nekem ilyen volt a cigánymisszió elkezdése. Uram, én nem erre készültem és egyáltalán nem gondolom, hogy alkalmas lennék és nem hiszem, hogy nekem ez menne. Egy éven át imádkoztunk egy egész bibliakör azért, hogy az Úr adjon egy missziót nekünk, egy Bp. 2. kerületi gyülekezetnek. Álmunkban nem gondoltuk volna, hogy a 2. kerületből a cigányok közé fog küldeni bennünket az Úr.

Az asszony azáltal tapasztalja meg Jahve életet adó erejét, hogy lemond a saját életéről, arról, amitől ő az életet remélte. Az igazi szívbéli változás elengedhetetlen feltétele az önmagunknak, az álmainknak, az általunk elképzelt életnek való meghalás. Igazi életet csak halál által nyerhetünk Istentől. Erre az asszonyra is áll az, amit Jézus mond:

Mt 16:25 Mert aki meg akarja tartani az ő életét [mindazt, ami számára fontos és az életét jelenti], elveszti azt; aki pedig elveszti az ő életét énértem, megtalálja azt.

⁶ Ugyanaz a szó szerepel itt (עֲגָה, *ugáh*), mint később, amikor Illést vendégeli meg Isten, amikor épp Illés készül meghalni (1 Kir 19:6).

Mi az, amiből életet próbálsz meríteni az Istennel való kapcsolat helyett? Mi jelenti számodra az életet? Mi az, ami nélkül nem tudnál élni? Lehet, hogy ez épp a jelenlegi szolgálataid, amiben épp kiégés határára kerültél. Majd lesz erről is szó az utolsó alkalmon.

Sokak életében ezért nincs igazi változás, ezért hiányzik a valódi megújulás, mert ugyan szájukkal már vallást tesznek Istenről, de még nem tudtak igazán bízni Benne, nem tudnak meghalni saját maguknak (bálványaiknak, óemberi beidegződéseiknek, régi jó bevált létfenntartó módszereiknek és túlélési stratégiáiknak), még mindig ragaszkodnak ahhoz, amiből Istentől függetlenül próbálták életet meríteni. Mi az, ami nem engedi, hogy egészen meghalj önmagadnak? Mi tart vissza attól, hogy egészen kiszolgáltasd magadat Istennek?

Az asszony hitt és átélte Jahve életet megújító gondoskodását. Még egyszer hangsúlyozom, hogy mindez a Baál felségterületén történik. Baál, hazai pályán, megalázó vereséget szenved Jahvétól! Jahve nem csak Izraelben Úr, hanem "külföldön" is! Jahve életet hódít a Baál hazájában!

„És boldogan éltek, míg meg nem haltak.” Várnánk a jól ismert refrént. Minden jó, ha vége jó...

Ehelyett egy újabb krízis következik a frissen megtért asszony életében.

1 Kir 17:17 És történt ezek után, hogy megbetegedett a ház gazdasszonyának fia, és az ő betegsége igen súlyos volt, annyira, hogy már a lélegzete is elállt.

Az özvegyasszony megmenekült ugyan az éhenhalástól, ám egyetlen fia váratlanul megbetegszik és meghal. Illés háromszori könyörgésére azonban Isten (Jahve) feltámasztja őt és visszaadja anyjának. Mit kezdünk ezzel a váratlan fordulattal? Mi lehetett a célja ennek az epizódnak?

Amikor a fiú meghal, az asszony egy nagyon érdekes dolgot vet Illés szemére:

1 Kir 17:18 Mondta azért Illésnek: Mit vétettem ellened Istennek embere? Azért jöttél hozzám, hogy eszembe juttassad álnokságomat, és megöljed az én fiamat?

Érdekes, hogy az asszony (sok hitetlennel ellentétben) nem azt kérdi: Hogy engedhette meg ezt az Isten?! Vagyis nem rázza az öklét Istenre, hanem valamiért erre az asszonyra a bűnei terhelődnek rá a fia halála kapcsán. Az első gondolata az, hogy *az ő álnoksága miatt kellett meghalnia a fiának, azaz ő az oka a fia halálának*. A fiú halála az ő bűnével szembesíti őt. Az asszony tehát, e krízis hatására bűnlátásra jut. Valamilyen nagyon súlyos bűne lehetett, - gondolta, amiért most az ő árthatlan fiának kell meghalnia.

Ha jobban belegondolunk, nem is olyan rossz ez a gondolatmenet. Azt valóban jól gondolta, hogy Isten (Illés Istenének) törvénye szerint a bűn büntetése halál, hiszen meg van írva, hogy vérontás nélkül nincs bűnbocsánat (3 Móz 17:11; Zsid 9:22). Az a gondolat sem áll távol Isten törvényétől, hogy szükség van egy helyettes áldozatra: a fiúnak kell bűnhődnie az asszony álnokságáért. Csupán egyetlen "apróság" hiányzott az asszony hitéből, amit ő még nem tudhatott, hogy nem a saját, hanem Isten Fiának kell majd meghalnia az asszony bűnéért! Jézus Krisztus a helyettes áldozat! Ez pedig azt jelenti, hogy az asszony fia halálának más jelentősége van.

És persze Jézusra nézve is igaz az, hogy az Ő halálát látva, az Ő rettenetes szenvedésével szembesülve nekünk is a mi álnokságunk kell, hogy eszünkbe jusson, azaz hogy ránk terhelődjön. Ha ilyen borzalmas halállal kellett Jézusnak meghalnia az én bűneim miatt, akkor milyen súlyos lehetett az én állapotom! Akkor mekkora lehetett az én álnokságom Isten szemében?! Nincs valódi megtérés valódi bűnbánat nélkül.

Érdekes, hogy Illés nem csapja le ezt a magas labdát és nem kezdi el itt sem azonnal helyretenni az asszony "teológiáját", gondolkodását bibliai Igékkel, hiszen Illés maga sem igazán érti, hogy miért történt ez a haláleset. Sőt éppen Illés az, aki Istent vádolja a fiú váratlan haláláért:

1 Kir 17:20 Én Uram, Istenem, nyomorúságot hozol erre az özvegyre is, akinél lakom, hogy az ő fiát megölöd?!

Egyfelől Istent vádolja a történetekért, másfelől pedig hisz abban, hogy ez az Isten, az ő Istene, akár még egy halottat is fel tud támasztani.

1 Kir 17:21-23 És ráborult háromszor a gyermekekre, és felkiáltott az Úrhoz, mondván: Én Uram, Istenem, térítsd vissza e gyermek lelkét őbelé! ²² És meghallgatta az Úr Illés szavát, és visszatért a gyermekbe a lélek, és életre kelt. ²³ És felvette Illés a gyermeket, alávitte őt a felházból a házba, és átadta őt az anyjának, és mondta Illés: Nézd, él a fiad!

Ahhoz, hogy megértsük e csoda jelentőségét, tudnunk kell azt is, hogy a Baál kultuszban volt még néhány "rivális" istenség Baálon kívül, amelyek közül *Mot* (מֹוֹת, jelentése: "halál") volt az az istenség, aki előtt, a Baál mítosz szerint, időről időre még a nagy Baálnak is meg kellett alázkodnia, aki, aki el is nyelte, le is győzte Baált. Ezt a megalázkodást, Baál halálát jelezték (legalább is a Baál-hívők számára) az olyan csapadékmentes, szárazabb időszakok, mint pl. ez az Illés szavára beköszöntött időszak. Baál bizonyára azért halott, mert a *mot* isten legyőzte őt – gondolhatták a Baál-hívek.

Lehet, hogy azt akarta ezzel Jahve demonstrálni ennek az özvegyasszonynak, hogy Ő nem csak Baál, hanem a még Baálnál is hatalmasabb halálisten felett is Úr?! Jahve nem csak életben tud tartani, hanem akár még a halál, a Mot fogságából is ki tudja szabadítani a holtakat! Jahve még a halál felett is Úr!

Ilyen a mi Istenünk! És Jézus feltámadásában pontosan ezt mutatta be Isten nem csak az ő népe, hanem az egész világ számára. Jézus Krisztus mondja: „Én vagyok a feltámadás és az élet, ha valaki hisz énbennem, ha meghal is él az. És aki csak él és hisz énbennem, soha meg nem hal.” (Jn 11:25-26)

Jahve (Illés) Mot és Baál feletti győzelme egyben azt is előre jelzi számunkra, hogy a szárazság nem azért fog véget érni, mert Baálnak ismét sikerül majd legyőznie Mot-ot, hanem mert *Jahve úgy dönt*, hogy véget vet a szárazságnak.

1 Kir 17:24 És mondta az asszony Illésnek: Most tudtam meg, hogy te Isten embere vagy, és hogy az Úr beszéde a te ajkadon: igazság.

Ez a krízis és csoda kellett ahhoz, hogy az asszony kognitív módon is eljusson a teljes meggyőződésre Isten szavának igaz volta felől: „Most győztél meg, Illés! Most jutottam el az értelem teljes meggyőződésére az általad hirdetett beszéd „igaz” volta felől.”

És ne felejtjük el azt sem, hogy Illés **ott élt az özvegynél** legalább 2 éven át. Láthatta őt, hogyan éli meg a hitét a mindennapokban, vagyis azt, hogy amit mond, az teljes összhangban van azzal, ahogy él. Illés meg is mutatta ennek az asszonynak, hogy mit jelent Jahvéban hinni. Pál is erről ír a thesszalonikaiaknak:

1 Thessz 2:10-11 Ti vagytok bizonyosságok és az Isten milyen szentül, igazán és feddhetetlenül éltünk közöttetek, akik hisztek. ¹¹ Valamint tudjátok, hogy miként atya az ő gyermekeit, úgy intettünk és buzdítottunk egyenként mindnyájatokat,

Illés szava Isten szava, ami megbízható, és amire ráépíthetem az életemet. Illés Istene (Jahve) nem csak az esőnek, nem csak az állatvilágnak, hanem élet és halálnak is mindenható Ura! Ő sokkal hatalmasabb a Baálnál! Őt nem lehet egy lapon említeni semmilyen más baállal (úrral). Nem Baál, hanem Jahve gondoskodik mindazokról, akik Benne bíznak. Nem Baál ad új életet (legyőzve Motot/halált), hanem Jahve, mindazoknak, akik Benne bíznak. És ez az Isten épp a krízisek által munkálja ki ezt a bizalmat. A szidóni egykori baál tisztelő özvegyasszony ezt egy életre megtanulta. De vajon megtanulja-e ezt a leckét Isten választott népe?

1 Kir 18

Reformáció: a közösségi meggyőződés megváltoztatása

Előzmények

Tegnap egy személyes életváltozásról volt szó, a sareptai özvegyasszony meggyőződésének a megváltoztatásáról. Láttuk, hogy Isten nem csak elméleti módon, hanem az életünk krízisein, természetfeletti beavatkozásokon keresztül munkálja a meggyőződésünk megváltoztatását, a kéz, fej és a szív együttes bevonásával. A közösségi reformáció előfeltétele ez a személyes életváltozás. Ami kicsiben lejátszódott a sareptai özvegy életében, az játszódik le nagyban a nép életében.

Illés és a Baál próféták összecsapását Illés ismételt színre lépése előzi meg.

1 Kir 18:1-2 És sok idő elteltével, a harmadik évben így szólt az Úr beszéde Illéshez: Menj el, mutasd meg magadat Akhábnak, **és esőt adok a föld színére**. És elméne Illés, hogy megmutassa magát Akhábnak. Nagy éhség volt pedig Samariában.

Láttuk, hogy az eső megvonása a szövetségzegésért járó egyik legfőbb átok volt, az eső rendelt időben történő megérkezése pedig a szövetségi hűségért járó legfőbb áldások egyike volt.

5 Móz 11:13-17 Ha valóban engedelmessé vált az én parancsolataimnak,... úgy hogy az Urat, a ti Isteneteket szerettitek, és neki szolgáltok, teljes szívetekből és teljes lelketekből: ¹⁴ **Esőt adok a ti földetekre** alkalmas időben: korai és kései esőt.

Mi változott meg a három év alatt, ami miatt Isten áldásra fordítja az átkot? – kérdezhetnénk. A nép és annak királya nemhogy megtért volna a nagy nyomorúság közepette, hanem pont ellenkezőleg, üldözi és irtja Jahve elkötelezett prófétáit, a Jahve oltárokát lerombolták! Hogy ebből hogyan lesz eső?!

Illés Akhábbal való találkozását egy másik találkozás előzi meg egy bizonyos Obadjahúval, aki noha a királyi palota gondnoka volt 100 prófétát mégis sikerült elrejtene Jezabel haragja elől és életben tartania a szárazság ellenére. Ez a találkozás megérne egy külön alkalmat, de ezt most átugorjuk.

Akháb vs. Illés

Illés megmutatja magát Akhábnak, aki a következő nem túl hízelgő szavakkal "köszönti" Illést:

1 Kir 18:17 Hát itt vagy te, **Izráel megháborítója?**!

Illést vádolja a szárazságért és a nép megzavarásáért: te dultad föl a népet!

1 Kir 18:18 Ő pedig mondta: Nem én háborítottam meg Izráelt, hanem te és a te atyád háza, azzal, hogy **elhagytátok** (t.sz.) az Úr parancsolatait, és a Baálok után **jártál** (e.sz.).
Vö. Ez 11:12!

Noha Akháb a király, mégis Illés dominálja a beszélgetést és ő utasítja Akhábot arra, hogy megszervezze az üdvtörténet egyik legnagyobb ütközetét a Kígyó magva és az asszony Magva között. Akháb pedig szó nélkül engedelmeskedik.

1 Kir 18:19-20 Most azért küldj el, gyűjtsd hozzá az egész Izráelt a Kármel-hegyre, és a Baál négyszázötven prófétáját, és az Aserának négyszáz prófétáját, akik a Jezabel asztaláról esznek. 20 És elküldött Akháb mind az egész Izráel fiaihoz, és egybegyűjtötte a prófétákat a Kármel-hegyre.

Asera az "Él" nevű kánaáni főisten "felesége", a kánaáni "Pantheon" mintegy 70 istenének anyja, akit a Baállal együtt tiszteltek a kultuszban. Illés (Jahve) vele is le akar számolni. Érdekes, hogy ők vagy el sem jönnek a Karmel-hegyre vagy egyszerűen csak nem említi többet őket a narrator.

A **Kármel-hegy** igen közel volt a föníciai határhoz, a Baál és a Jahve kultusz "találkozásánál" helyezkedett el. Debóra, Bárak és Gedeon is ezen a vidéken arattak egykor győzelmet Jahve segítségével. Arról nem is beszélve, hogy a Karmel-hegy lejtői elegendő helyet biztosíthatnak a nem kis számú érdeklődő számára csakúgy, mint egykor a Sínai-hegy környéke.

A nép parancsszóra kivonul, hogy megnézze a „tűzijátékot”. Számukra az volna a legkényelmesebb, ha mindkét istent megtarthatnák. Na ez az, amiről szó sem lehet.

1 Kir 18:21 És közelebb ment⁷ Illés az egész néphez, és ezt mondta: Meddig sántikáltok kétfel? Ha az Úr az Isten, kövessétek őt; ha pedig Baál, kövessétek azt.

Egészen pontosan azt mondja: „Meddig ugráltok még a két mankón?”⁸ Meddig akartok még Jahvéhoz is meg Baálhoz is könyörögni esőért? Itt az ideje, hogy az egyik mankótól megszabaduljatok! Válaszتانotok kell!

Annak idején hasonló választás elé állította Józsué is a népet.

Józs 24:15 Válasszatok magatoknak még ma, akit szolgáljatok; akár azokat az isteneket, akiknek a ti atyáitok szolgáltak, amíg a folyóvizet túl voltak, akár az Emoreusok isteneit, akiknek a földjén lakotok: én azonban és az én házam az Úrnak szolgálunk.

Jézus mondja: „Nem szolgálhattok két Úrnak, mert csak az egyiket szerethetitek a másikat gyűlölnötök kell. Nem szolgálhattok Istennek és a mammonnak.”

Hát ez nem hangzik sem toleránsnak, sem politikailag korrektnek. De itt kezdődik az igazi reformáció. A tézis és az antitézis megfogalmazásával, amiből nem lehet szintézist csinálni.

DIA „Az igazi meggyőződés pusztulásra ítél mindent, ami e meggyőződés ellen munkálkodik” (Kozák Péter)

⁷ Ez a „közeledés” talán jelezheti azt is, hogy maga Jahve is kész újra közeledni hitehagyottá lett népéhez csakúgy, mint egykor Ádámhoz, az ő hitehagyása után.

⁸ Az itt szereplő héber kifejezés nem egyértelmű, szó szerin valami ilyesmit jelenthet: „két faágon” (שְׁעֵפִים, *szöippim*), vö. Ez 31:6(?) vagy „két vélemény között” (BDB, ICC, 301), vö. Zsolt 119:113. Ám ez utóbbi kevésbé valószínű, hisz Illés azt kérdezi: „Meddig ugráltok két ...-n” (עַד־מָתַי אַתֶּם פֹּסְחִים) (

עַל־שְׁתֵּי הַסְּעִפִּים, *ad mátaj attem pösöchim al sötté hasszöifim*) azaz két valamin vagy valami fölött. Nem sokkal később a 18:26-ban ugyanezeket a szavakat olvassuk: „és ugráltak az oltáron” (וַיִּפְסְחוּ) (

עַל־הַמִּזְבֵּחַ, *vajjippösú al mizbéah*). Egy másik javaslat, a Zof 1:9, 1 Sám 5:4 alapján, (a héber kifejezés megváltoztatásával): „Meddig ugráltok két küszöbön (át)?”, azaz a Baál templomának küszöbén is és Jahve templomának küszöbén is (Morris Jastrow, „I Kings xviii. 21.”, *Journal of Biblical Literature*, 17:1 1898, 108-110). Ám ennél kézenfekvőbb magyarázat, a 26. vers fényében az, hogy a 2 „valami” a két oltárra utalhatott: az izraeliták hol a Baál oltárán (vagy oltára körül), hol Jahve oltárán (vagy oltára körül) „ugráltak”, a vallási rituálé részeként, vö. Zsolt 26:6-7.

Luther 95 tételében, az evangélium megfogalmazásával együtt nyílt támadást indított kora bálványimádása, a katolikus egyház istentelensége ellen, felsorolva mindazt, ami ellene megy az evangéliumnak! Őt is megpróbálták elhallgattatni és ő is megháborította a népet. **Erdélyi lelkészek elkészítették a 95 tétel egy mai, nagyon is aktuális változatát, amit a Református egyház bibliaellenes gyakorlataival szemben fogalmaztak meg⁹.**

DIA „Az a baja a nyugati keresztyénségnek, hogy megszűntünk kontrasztban és konfliktusban gondolkodni” (Lengyel Tibor...)

DIA „A korai egyház a kultúrától való szeparációt sokkal erőteljesebben hangsúlyozta, mint annak elfogadását, az azzal való azonosulást szolidaritást. A kultúra kritikája, elutasítása sokkal erőteljesebb volt az első 3 évszázadban. Ezt fejezte ki az is, ahogy a keresztyén gyülekezet definiálta magát: „paroikoi”, azaz mi átutazók, vándorok, nem evilágból valók vagyunk, mi mások vagyunk, mint a világ, mi egyfajta folyamatos fájdalmas üdvösséget munkáló feszültségben vagyunk a kultúrával. A kultúra kritikája sokkal erőteljesebb volt, mint a kultúra értékelése.” (Pierre de Labriolle, történész, 1902.)

Miért? Mert sokkal jobban tartottak a bálványimádástól!

„A politeizmus fertőzésétől való tisztán maradási a keresztyén ember legfőbb kötelességének tartották. Ez minden más kötelesség felett állt. A [Krisztusról való] bizonyágtétel negatív oldalának tekintették. A bálványimádás bűnével szemben pedig sokkal szigorúbban léptek fel a keresztyén gyülekezetben, mint bármilyen más bűnnel szemben.” (Adolf von Harnack)

Mi sokkal inkább egy kultúra barát, „kultúrát” evangéliumot hirdetünk. Egy megszelidített, toleráns Krisztus megszelidített „örömhírét”. Ami nem fog igazán senkit haragra gyújtani a keresztyének iránt, ami egészen biztosan nem fog üldöztetést kiváltani. Spurgeon szavait idézve, egy ketrecbe zárt Krisztust hirdetünk, aki az én személyes Megváltóm csupán de nem az univerzum Királya. Ki kéne engednünk a ketrecből ezt a Krisztust!

Kezdjük az evangélium Jézus szerinti definíciójával. Jézus az „Isten országának”, mindenre kiterjedő királyi uralmának az evangéliumáról beszélt:

DIA Mk 1:14-15 Miután Jánost tömlöcbe vetették, Jézus Galileába ment, és hirdette az **Isten evangéliumát**, ¹⁵ Ezt mondta: Betelt az idő, **elközelített az Isten országa**. Térjete meg, és **higgyetek az evangéliumban**.¹⁰

Hogy hangzott Római birodalom evangéliuma? Kr.e. 9-ből származó Priene naptárfelirat:

DIA „A Gondviselés, mely életünk egészét elrendeli és törődést és nagylelkűséget tanúsít irántunk, a legfőbb jót rendelte az emberi élet számára azzal, hogy Augustuszt adta nekünk [aki „isten fia” volt], erénnyel telve, az emberiség hasznára. **Megváltóul [szótér]** küldetett nekünk és azoknak, akik utánunk jönnek, aki véget vetett háborúknak és békét és rendet teremt mindenütt... a mi istenünk születésnapja [Kr.e. 63. szept. 23] **a jó hír [euaggelion]** kezdetét jelzi a világ számára, amely őáltala jött el...”

Érdeemes összehasonlítani ezt a feljegyzést a Mk 1:1-gyel: „A Jézus Krisztus, az Isten fia evangéliumának kezdete” és az angyal bejelentésével: „Íme, hirdetek nektek nagy örömet [euaggelidzomai], mely az egész nép öröme lesz. Született nektek ma a Megváltó [szótér], aki az Úr [küriosz] Krisztus, a Dávid városában.” (Lk 2:10) Eddig a császár volt a világ és minden ember „ura” [küriosz] és „megváltója” [szótér], de Jézus születésével megváltozott a világ hatalmi rendje: eljött a

⁹ <http://szabadsag.ro/-/refo500-a-mai-95-tetel>.

¹⁰ Vö. Mt 4:23; 9:35; 24:14.

világ igazi Ura és Megváltója! Beköszöntött az új világrend, Isten országa. És ez bizony azt jelenti, hogy a régi világrendnek befellegzett! Jézus evangéliuma egy az akkori társadalmi rendet felforgató, a császárkultusz tekintélyét radikálisan megkérdőjelező „örömhír” volt.

Az igazi evangéliumot hirdetők mindig is egyben támadást indítottak a kultúra bálványimádása ellen és ezzel megháborították az egész társadalmat:

Szent Bonifác annak idején kivágta a szent tölgyet és amikor a nép látta, hogy nem csapja agyon Thor, amiért kivágta a fáját, leborultak Krisztus előtt.

Dietrich Bonhoefer a Náci rezsim elleni indított támadást.

William Wilberforce a rabszolgakereskedelem ellen indított kitartó, szívós támadást, mert tudta, hogy ez nem összeegyeztethető az evangéliummal. Pedig nagyon sok keresztyén is teljesen természetesnek tartotta, hogy rabszolgák vannak.

Melyek a nyugati kultúra azon bálványai, amelyek a keresztyének széles tömegeit is megfertőzték?

Csak néhányat említek, mindegyikkel külön is kellene foglalkozni.

1. **technológizmus** – a technológia bálványozása.

Pont 10 éve dobták piacra az **iPhone-t (2007, jan 9)**. Steve Jobs nem engedte, hogy a gyerekeinek legyen iPhone-juk sem tabletjük! “Nem használhatják, korlátozzuk az otthoni technológia használatot” (2010) Ugyanilyen radikális álláspontot képviselnek a Szilikon völgy dolgozói is (**14 éves korig** semmiképpen nem)! Egyre többen írnak arról, hogy a rendszeres okostelefon és közösségi háló használat ugyanolyan függőséghez vezethet, mint a kábítószerhasználat.

DIA (metrós jelenet) Felmérések szerint az emberek naponta átlagban **2.617-szer** nyúlnak a telefonjukhoz – ez folyamatos figyelemmegszakítást jelent. Mindig máshol vagyunk agyban, mint ahol fizikailag vagyunk. Az emberek **87%-a** kel és fekszik az okostelójával.

A verőcei gyűliben a dicsőítésvezető átszellemült arccal vezette a dicsőítést, majd leült mellénk és a prédikáció alatt Facebook-ozott.

James Williams, volt Google stratégia szerint **“nincs ennél sürgetőbb probléma”**.

Mi pedig szinte minden óvintézkedés nélkül engedjük be ezeket a kütyüket az otthonainkba. Nincs egy átgondolt **megfontolt technológia használati etikánk**. És teljesen felkészületlenek vagyunk a következő technológiai ugrásra.

DIA Ld. Tony Reinke, *12 ways your phone is changing you*

2. **fogyasztói humanizmus** - fogyasztok tehát vagyok! Azért élek, hogy fogyasszak!

Egy átlagos amerikai **3500 reklámmal** találkozik naponta (Rodney Clapp) Melyek mind arról próbálnak meggyőzni, hogy a nagyobb, újabb, gyorsabb, több mindig jobb – “Még, még még még még, semmi nem elég!” Mert ha neked, nincs, ha te lemaradsz, akkor kimaradsz és egy kis senki leszel.

Gyorshiteleket, kölcsönöket kínálnak (Provident). Költs mindig többet, mint amid van.

Az élet minden dimenziója árucikké alakítható, amit csak be kell árazni és már piacra is dobható. “Mindenre van egy app” és mindent már “egyetlen kattintással” (one click) megrendelhetünk.

Rengeteg könyvvel árasztjuk el a keresztyén könyvpiacot, egy témáról van legalább 6 könyv. Már minden keresztyén házasságnak rendbe kellett volna jönnie ennyi könyvtől! Persze mindegyik más megvilágításból írja le ugyanazt.

3. **Extrém individualizmus és terápiás keresztyénség – DIA** (iCentre) odakint a világban minden rólad szól. És a gyülekezetben is! **Mindent áthat a selfy kultúra. „Önziket” készítünk az „ételefonnal”**. Magunkat reklámozzuk, hogy minél több like-ot gyűjthessünk, hogy végre helyére kerülhessen az önértékelésünk és ebben segít az én személyes Jézusom is. Az evangélium az én e földi és túlvilági lelki jóllétem örömhíre lett csupán!
4. **tudományizmus** – a tudomány bálványozása, a tudományba vetett hit, a tudományos konszenzus, mint viszonyítási pont túlhangsúlyozása a biblia értelmezésénél (különösképpen a világ kezdetére vonatkozóan, amellyel kapcsolatban a tudomány nem is nyilatkozhatna ekkora magabiztossággal). Egy olyan tudományos konszenzusé, mely 10, 20, 30 évenként kénytelen felülvizsgálni az álláspontján és mely egyre inkább a keleti vallásokat hívja segítségül a világ keletkezésének megértéséhez és kvantumfizikából egyre inkább a kvantumfizikába hajlik. **DIA** Ezt jelzi a CERN bejárata előtt felállított **táncoló Siva** szobor is. Érdemes elolvasni a mellette levő feliratot a világ működéséről.

Ide tartozik az **elmélet-gyakorlat dichotómiája**. A legtöbb nyugati teológiai képzés e hamis dichotómia mentén zajlik az életközösségben, gyülekezetben folyó tanítványozás helyett a fej, kéz, szív egyidejű bevonásával.

Illés, mint igazi reformátor, Lutherhez hasonlóan, kizárólag Isten szavának engedve, isteni hatalommal felruházva, az élő Isten képviselőjeként (1 Kir 17:1; 18:15) nyilvánosan szembesíti Isten népét vallási szinkretizmusuk tarthatatlanságával.

1 Kir 18:21 És nem felelt neki a nép egy szót sem.

Illés kortársai nem tudnak vagy nem is akarnak dönteni. Miért kellene egyáltalán dönteni? Lehet, hogy már magát a kérdést sem tudják értelmezni! Vagy lehet, hogy érzik, hogy Illésnek igaza van?

1 Kir 18:22 Akkor ezt mondta Illés a népnek: Én maradtam meg csak egyedül az Úr prófétái közül; és a Baál prófétái négyszázötvenen vannak.

Ez egy meglepő állítás. Illés tudta jól, hogy van még legalább 100 prófétája Jahvének, akiket Abdiás rejtegetett (18:13). Vajon miért mondta ezt Illés? Talán arra gondolt, hogy ő az egyetlen, *a hitét nyíltan vállalni merő* Jahve prófétája?

Majd ismerteti a játékszabályokat:

1 Kir 18:23-24 Adjanak nekünk két bikát, és válasszák ki maguknak az egyik tulkot, és darabolják fel, és rakják a fákra; de tüzet ne tegyenek alá; én pedig a másikat készítem el, amelyet a fákra rakok, de tüzet én sem teszek alá. 24 Akkor hívjátok [t.i. a nép] segítségül **a ti istenetek nevét**, és én is segítségül hívom az Úr nevét; és amely isten tűzzel válaszol, az az Isten. És felelvén az egész nép, ezt mondta: Tetszik a beszéd!

A nép, a pillanat hevében gondolkodás nélkül rábólint az Illés által felvázolt játékszabályokra.

A tűz Jahve "névjegykártyája" volt az ő népe számára, egy jól ismert motívum:

- Mózesnek egy „*égő csipkebokorban*” jelent (2 Móz 3:2).
- a Sínai-hegyen is tűzben jelent meg népének
- Felhőben és „*tűzoszlopban*” vezette népét a pusztában (2 Móz 13:21-22).
- Az ároni papság és a salamoni templom felszentelésekor is az Úr tüze emésztette meg az égőáldozatot

Ám az "égből alászálló tűz" egyben a Baál névjegye is volt, feltéve, hogy ez esetben egy "derült égből villámcsapásra" kell gondolnunk. **DIA** A korabeli ábrázolásokon Baált gyakran **villámmal a kezében láthajuk**¹¹.

Igen ám, de **az Úrtól jövő tűz Isten ítéletének a jele is volt!**

- Sodomát és Gomorát is tűz által pusztította el Isten
- A 7. csapásban is tűz szállt alá az égből az egyiptomiakra (2 Móz 9:23).
- Nádábot és Abihut (Áron pap fiait) is tűz emésztette meg az Úrtól
- Nem sokkal később Illés maga is tüzet kér alá az égből, hogy megeméssze az istentelen király követeit (2 Kir 1:10, 12).
- Mózesnél azt olvassuk, hogy "Jahve a te Istened emésztő tűz, féltékenyen szerető Isten" (5 Móz 4:24), aki kész megbüntetni az ellene való lázadást azáltal, hogy "*tűz emészt meg ellenségeit*"¹².

Izráel népe éppen Isten ellenségévé lett azáltal, hogy a Baált imádták¹³. Illés nem mondja ki egyértelműen, hogy *hova* fog alászállni az élő Isten tüze, a lázadókra-é vagy az oltárra (lehet, hogy Illés sem tudta biztosan?). Mindez tovább fokozza a drámai feszültséget. Az a döbbenetes, hogy a nép egyáltalán nem érzékeli ezt a feszültséget.

1 Kir 18:26-28 És vették a bikát, amelyet nekik adott, és elkészítették azt, és segítségül hívták a Baál nevét reggeltől fogva délig, mondván: Baál, hallgass meg minket! De nem volt szó, sem felelet. És ott sántikáltak [ugyanaz a szó, mint a kétfelé "sántikálásnál"] az oltár körül, amelyet készítettek. Mikor pedig már dél lett, elkezdte őket gúnyolni Illés, ezt mondván: Kiáltsatok hangosabban, hiszen isten! Talán el van foglalva, vagy a dolgát végzi, vagy úton van, vagy talán alszik, és fel kell kelteni. 28 És elkezdtek hangosan kiabálni és az ő szokásuk szerint kardokkal és lándzsákkal vagdosták magukat, míg ki nem csordult a vérük. Mikor pedig elmúlt a dél, prófétálni kezdtek egészen az esti áldozatig; de akkor sem volt se hang, se felelet, se meghallgatás.

Hiába a hihetetlenül intenzív "hitmélyítő csendesnap", a Baál halott, néma, tehetetlen.

Most Jahvén a sor.

1 Kir 18:30 Akkor ezt monda Illés az egész népnek: Jöjjetek közel hozzám. És közel ment hozzá az egész nép, és helyreállította az Úr oltárát, amely le volt rombolva.

És amikor közel mentek hozzá, elkezdte felfrissíteni az emlékezetüket. **Egy gyorstalpaló biblikai teológiai kurzust tart nekik.**

1 Kir 18:31-32 És fogott Illés tizenkét követ, a Jákób fiai törzseinek száma szerint, akiknek az Isten azt mondta: Izráel legyen a neved! 32 És oltárt épített a kövekből az Úr nevében.

¹¹ http://barrybandstra.com/gallery2/main.php?g2_itemId=603.

¹² Ld. Ézs 26:11; Zsolt 21:9; 97:2; Zof 1:18; 3:7, vö. Zsid 10:27; 12:29; Mt 3:11; Lk 3:16.

¹³ Ezékielnél, a babiloni fogság idején Isten már Izráelről modnja: „*ellenük fordítom arcomat... és tűz emészt meg őket*” (Ez 15:7).

12 kő – Isten továbbra is egy népnek tartja a kettészakadt ország lakosait. A 12 törzs együtt képezik az ő szövetséges népét. Isten nem mondott le a nép egységéről. A bűn miatt van ez a szakadás.

Ez is egy jól ismert motívum. Annak idején Mózes is oltárt épített és 12 (kő)oszlopot (מִצְבֵּה), *maccébáh*, “álló kő”) emelt a Sínai-hegynél a szövetségkötéskor, Izrael népének alkotmányozó ülésén, amikor Jahve házasságra lépett az ő népével, miután kiszabadította őt a Kígyó akkori magvának (a fáraó) rabságából.

Illés minden egyes cselekedetével azt kiáltja a népnek: “Emlékezz, Izráel! Emlékezz! Emlékezz a szövetségre, emlékezz a történetedre! Emlékezz, mit tett veled az Úr és mire hívott el téged! Ő továbbra is a ti Férjetek, aki kész megbocsátani nektek! Ne hűtlenkedjétek tovább! Gyertek, hadd mutassam be Őt újra nektek, hogy higgyetek!”

Illés tripla óvintézkedést rendel el: 3x4, azaz 12 vödör vizet önt az áldozatra “*úgy, hogy még az árok is tele lett vízzel.*” Majd mindenféle kiabálás, extatikus tánc és kultikus aktus nélkül egyszerűen így imádkozik az ő Istenéhez:

1 Kir 18:36-37 Óh Uram, Ábrahámnak, Izsáknak és Izráelnek Istene, hadd ismerjék meg e mai napon, hogy te vagy az Isten az Izráelben, és hogy én a te szolgád vagyok, és hogy mindezeket a te parancsolatodból cselekedtem. ³⁷ Hallgass meg engem, Uram, hallgass meg engem, hogy tudja meg e nép, hogy te, az Úr vagy az Isten, **és te fordítod vissza az ő szívüket!**

Kéz, fej, szív! Illés tudja jól, hogy történhet itt akármekkora sósműsor, kaphat a nép akármekkora jelet Istentől az ő létezését illetően, végső soron Isten az, aki képes arra, hogy a nép szívét megváltoztassa. Egy természetfeletti beavatkozásra van szüksége Izráelnek, hogy megszűnjék a Baál iránti vonzalma és felgerjedjen a Jahve iránti szeretete. Pontosan ez történt a sareptai özvegy szívével is!

NAGYON FONTOS ALAPELV: a bálványaink rabságából csak egy a bálványaink iránti szerelmünknel is nagyobb szeretet képes kiszabadítani bennünket: Isten szeretete!

És pontosan ezt ígéri meg Isten az ő népének az új szövetségről szóló próféciaikban: “**Törvényemet az ő belsejükbe helyezem, és az ő szívökbe írom be,**” (Jer 31:31-33); tiszta vizet hintek rátok [lehet, hogy ezt jelzi a hamarosan megérkező eső?],... **minden bálványotoktól megtisztítalak titeket.** ²⁶ És új szívet adok nektek!

És ez a reformáció lényege! Új szív, szívcseré, szívbeli megújulás nélkül nincs reformáció. Sem egyéni, sem gyülekezeti szinten.

Vajon meghallgatja-e Isten Illés kérését? Vajon megjelenik-e az Úr tüze a Karmelen? És ha igen, az áldozatot fogja-e megemésztetni vagy a népet? Vajon Isten is elfordul-e az ő népétől vagy megújítja velük kötött szövetségét és visszatéríti népe szívét?

1 Kir 18:38 Akkor alászállt az Úr tüze, és megemésztette az égőáldozatot, a fát, a köveket és a port, és felnyalta a vizet, amely az árokban volt.

Micsoda örömhír! **Az Úr elfogadta az Illés által bemutatott (helyettes?) áldozatot.** Isten nem a haragját tölti ki a népre, hanem az ő szeretetét. Isten továbbra is elkötelezett népe (hitvese) iránt és kész megújítani a velük kötött szövetségét/házasságát **és ő vissza is fogja téríteni népe szívét.** Ezt jelzi a nép reakciója:

1 Kir 18:39-40 Mikor ezt látta az egész nép, arcra borult, és ezt mondta: Az Úr az Isten! Az Úr az Isten!

Csakugyan? Akkor jöjjön a hitbeli lépés!

40 És Illés ezt mondta nekik: Fogjátok meg a Baál prófétáit; senki el ne szaladjon közülük! És megfogták őket, és levitte őket Illés a Kison patakja mellé, és megölte ott őket.

A b(a)álványimádást bujtó próféták kiirtása elengedhetetlen feltétele volt a szövetség megújításának. Mózes is megölette az aranyborjú imádoit (2 Móz 32).

Miért? "A valódi szeretet pusztulásra ítél mindent, ami e szeretet ellen munkálkodik" (Kozák Péter)

Mit jelent ma ez a fajta radikalizmus? Hogy nézne ki ma "a Baál próféták leölése"?

Mi a bálványimádás? "Fordított adaptáció": amikor az eszköz céllá válik. Meg kell értsük a Nagy történetet, a világ egyetlen igaz történetét **DIA** (EPOSZ) és Isten segítségével megtalálni benne a szerepünket, az életünk értelmét. Feltenni a kérdést, mint gyülekezet, hogy milyen eszközök szükségesek Istentől rendelt szerepünk, küldetésünk betöltéséhez és kiirtani mindent az életünkből, amire nincs szükségünk. A cél meghatározása nélkül nem fogjuk tudni meghatározni a szükséges és szükségtelen eszközöket. Lesznek, akiknek meg kell szabadulniuk az okostelefonjuktól **DIA** (Brad Pitt bevonulás) és le kell jönniük a közösségi hálóról, hogy képesek legyenek inteni és segíteni a technológia kihívásaival küzdő testvéreiket a gyülekezetekben.

Nekem még nincs okostelóm, mert jelenleg nincs rá szükségem az Istentől rendelt küldetésem betöltéséhez. Van egy iPhone-unk, amit wePhone-nak nevezünk és általában a feleségemnél van. Családi étkezéseknél nincs kutyü!

Mike Goheen védekezése: mielőtt valamilyen kutyü került volna be a családba, a család összeült és megpróbálták felmérni, hogy mit nyernek, mit veszítenek a kutyü családba történő behozatalával.

Lesznek, akiknek meg kell tartaniuk az okostelójukat, mert erre lesz szükségük a küldetésük betöltésében. De akik azt tudják mondani egy fogyasztói társadalom közepette, hogy köszönöm, hiába akciós, nekem már van egy, jó a régi vagy erre nincs szükségem.

DIA (útkeresztelkedés) A gyülekezetnek magának **egy kontraszt közösségként** kell élnie, akik megértik és egymást segítik abban, hogy mit jelent a nyugati kultúra és a bibliai történet útkeresztelkedésében élni. (ld. istenalma.hu) Akik odafigyelnek és ha kell rákérdeznek egymás technológia használatára és fogyasztási, vásárlási szokásaikra, mert tudják, hogy nagyon nagy a tét. Nekünk, vezetőknek kell ebben példát adnunk és nekünk magunknak kell először radikális reformátorokká válnunk.

Ehhez próbálunk segítséget nyújtani a Fiúság Akadémián.

HF: Érdekes kérdés, h miért nem a Baál oltárát emészti meg Jahve? Miért nem emészti meg a Baál oltárát is összhangban a saját korábbi rendelkezésével?

A történet csúcspontja: egy újabb váratlan fordulat

1 Kir 18:41-42 Akkor mondta Illés Akhábnak: Eredj fel, egyél és igyál, mert nagy eső zúgása hallatszík. 42 És felment Akháb, hogy egyen és igyon.

A Sínai hegyenél lezajló szövetségkötési szertartásnál láttuk utoljára azt, hogy az áldozatbemutatást egy szövetségi vacsora követett (figyeljük a párhuzamokat!):

2 Móz 24:4-5, 9, 11 Mózes pedig felírta az Úr minden beszédét, és felkelt reggel és **oltárt épített** a hegy alatt, és **tizenkét (kő)oszlopot, az Izráel tizenkét nemzetsége szerint.** ⁵ Azután elküldé az Izráel fiainak ifjait, és **égőáldozatokat áldoztak**, és hálaáldozatul **bikákat** öltek az Úrnak... Azután **felment** Mózes és Áron, Nádáb és Abihu, és az Izráel vénei közül hetvenen... látták az Istent, **ettek és ittak.**

A világtörténelem 1. Úrvacsorája. Mert egyetlen közelkeleti szövetségkötési vagy –megerősítési szertartás sem lehetett teljes a szövetséges felek együttevése nélkül.

Döbbenetes jelenet! Isten ennek a passzív, kétszívű Ahábnak is békejobbot nyújt! Neki is felajánlja az újrakezdés lehetőségét. Akhábbal is meg akarja erősíteni a szövetséget Isten. Ilyen gazdag a kegyelemben, jóságában és szeretetében! Isten valóban egy tékozló Isten! Ám a szövetség megújításának feltétele Akhábra is vonatkozik, neki személyesen is le kell majd számolnia a Baállal, ha hazamegy. Ha nem teszi meg, ítéletet eszik és iszik.

A szövetség helyreállításának pecsétjeként végül megérkezik a várva várt eső is.

1 Kir 18:45 Besötétedett az ég a felhők és a szél miatt, és nagy eső lett.

Még egy váratlan fordulat

Jézust is Jeruzsálemen kívül áldozták föl egy másik hegyen, a Golgota hegyén. És honnan tudjuk, hogy Isten elfogadta Jézus áldozatát? Onnan, hogy Isten ezúttal is letette névjegyét és ismét tűzzel válaszolt az áldozatra!

Apcsel 2:2-4 És lőn nagy hirtelenséggel az égből mintegy **sebesen zúgó szél** zúgása, és betöltötte az egész házat, ahol ültek. ³ És megjelentek előttük kettős **tüzes nyelvek** és ültek mindenikre azok közül. ⁴ És megteltek mindnyájan Szent Lélekkel.

Isten Lelke tűz formájában szállt alá Istentől, de nem azért, hogy megeméssze a őt elutasító népet, hanem, hogy betöltsse a Benne hívőket is ugyanúgy az ő Lelkével, ahogy egykor Illést (2 Kir 2:9 vö. Ézs 59:21)¹⁴. Ezért írhatja Jakab, hogy "Illés ugyanolyan ember volt, mint mi" (Jak 5:17). Ugyanúgy megajándékozta őt Isten az ő Lelkével, mint minket. Ez pedig azt jelenti, hogy nekünk is prófétai küldetésünk van!

A kérdés tehát így hangzik: Miben áll az evangéliumi forum vagy a Magyar evangéliumi keresztyének prófétai küldetése?

Isten velünk is kész megújítani a szövetséget, de ennek elengedhetetlen feltétele, hogy felismerjük és kíméletlenül leleplezzük az evangéliumi keresztyénség, a minket körülvevő kultúrából átvett bálványait. Készek vagyunk-e erre?

¹⁴ Eljön majd az a nap is, amikor az Úr tüze az ő ellenségeire is le fog csapni, az egész ellene lázadó világra: „amikor megjelenik az Úr Jézus az égből az ő hatalmának angyalaival, tűznek lángjában, aki bosszút áll azokon, akik nem ismerik az Istent, és akik nem engedelmeskednek a mi Urunk Jézus Krisztus evangéliumának.” (2 Thessz 1:7-8; 2 Pét 3:7-12).

1 Kir 19

Utóreformáció: a reformátor meggyőződésének megújítása

A Karmel-hegyi reformáció egy szövetségi vacsorával és a várva várt eső megérkezésével ér véget. A gonoszok végül elnyerték méltó büntetésüket és Izráel népe boldogan élt, míg meg nem halt. Legalább is így lenne kerek a történet. Csakhogy a Bibliában egyik történet sem kerek. Mint ahogy a mi életünkben sem. Az Nagy történet kerek, de a mi történetünk szinte soha sem az. Illés története ugyanis azzal folytatódik, hogy:

1-2. Aháb elmondta Jezábelnek mindazt, amit Illés cselekedett, hogy hogyan ölte meg fegyverrel az összes prófétát. És Jezábel egy követet küldött Illéshez ezzel az üzenettel: *Úgy bánjanak velem az istenek, és úgy segítsenek, ha holnap ilyenkorra azt nem teszem a te életeddel, amit te cselekedtél azoknak az életével egytől egyig.*

Ez csupán egy fenyegetés volt, mert ha komolyan gondolta volna Jezabel, amit üzen, akkor nem üzen, hanem levágatja Illést. Illés mégis bedől ennek a trükknek.

3. És amikor ezt megértette, fölkelt, elment, és vigyázott az életére. A júdabeli Beérsebába ment, és ott hagyta a szolgáját.

Illés annyira megrémül, hogy hirtelen elkezd ő is ugyanúgy féltetni az életét, mint korábban Obádjáhu (1 Kir 18:12). Elkezd kiszaladni Izráelből, elkezd elhagyni a missziói mezőt, a szolgálati területét. Ezúttal nem olvassuk, hogy *„és így szólt az Úr szava Illéshez...”*. Illést csupán a félelem vezérli. És a félelem nagyon rossz tanácsadó. Leveszi a szemét Jahvéról és ezért hirtelen nagyobbak látja Jezabel fenyegetését Istennél.

Szalad, szalad, szalad Illés, csakúgy, mint Jónás. Három éve vérdíj van kitűzve a fejére, eddig erősen állt a halálos fenyegetéssel szemben, de most hirtelen leteríti őt a Kígyó egyik tüzes nyila. Mi történt?

Talán ugyanaz, mint az emmausi tanítványokkal: *„Pedig mi azt hittük, hogy Ő fogja megváltani Izráelt...”*

Illés fogratókönyve szerint bizonyára Jezabelnek is meg kellett volna ténnie a Karmel-hegyi történések után vagy legalább is végleg el kellett volna tűnnie a színről. De mivel ez nem történt meg akkor és ott, Illés, azt hiszi, hogy itt fog ér véget a történet, hogy ennyi volt. Isten terve kudarcba fulladt.

Nekünk is sokszor ez a bajunk: amikor nem úgy alakulnak a dolgok, ahogy vártuk, sőt épp az ellenkezője történik, akkor mi is nagyon könnyen elkeseredünk és elfelejtkezünk a Nagy történetről. Megfelejtkezünk arról, hogy mindez szerves része Isten történetének és akármilyen is történik velünk, az igazi történetnek még messze nincs vége. Ld. a szőttes színét és fonákját! Lehet, hogy a Kígyó magva most épp a az asszony magvának sarkát mardossa, de az Asszony Magváé lesz az utolsó szó!

Előbb Beér-shebába megy, mely várost többször úgy említi a Királyok könyve, mint Júda, vagyis a déli országrész legdélebbi városát (1 Kir 4:25), majd pedig irány a pusztába.

4. Ő pedig elment a pusztába egynapi járőföldre. Odaérve leült egy rekettyebokor alá, és könyörgött, hogy hadd haljon meg. Ezt mondta: *Elég! Most, ó, URam, vedd el a lelkemet, mert nem vagyok jobb atyáimnál!*

Ha már úgyis meg akar halni, nem mindegy, hogy ki veszi el az életét? Miért nem rohan Jezabel karjaiba és mondja: *„Itt vagyok, ölj meg!”* Ebből is látszik, hogy igazán **nem akar ő meghalni**, hanem

csak be akarja dobni a törülközőt. Csak **a szolgálatból akar kiszállni**. Csakhogy nem ő írja a forgatókönyvet és úgy tűnik, Isten, a forgatókönyv szerint még nem végzett Illéssel (ld. a hármas küldetést).

Olyan, mintha Illés fel akarna állni a Passió című film közepén vagy a Mátrixnál amikor Neót megöli a Mátrix. Olyan elviselhetetlenül fájdalmas a jelenet, hogy nem is akarja megvárni a film végét, mert többé nem hiszi, hogy a film happy enddel fog végződni!

Voltár már úgy, hogy fel akartad adni? Egyszer nem bírtad tovább. És hirtelen azt gondoltad, hogy milyen jó lenne kiszállni, akár úgy is, hogy véget vetsz az életednek. De a történet valahogy mégsem ért véget. És ennek bizonyítéka, hogy most itt vagy. Lehet, hogy ugyanúgy érzed magad, mint Illés, de itt vagy.

Ezt éltem át, amikor a missziói szolgálat összeomlott az egyik prominens faluban. Az általam tanítványozott vezető jelöltek kibékíthetetlenül egymásnak estek és nem hozzám fordultak segítségért a konfliktus rendezésében, hanem egy másik lelkészt hívtak meg (amit én a leváltásomként éltem meg). Addigra lelkileg és fizikailag is ki voltam merülve. Csalódtam emberekben, Istenben és egy egzisztenciális válságba került az életem. Hirtelen elkezdtem értelmetlennek látni nem csak a szolgálatomat, hanem az életemet is.

A helyi gyülekezetemen belül is egy nagyon komoly, elhúzódó konfliktushelyzet volt. Jó barátok is távolságtartóak lettek, egy csendeshéten egy prominens egyházi vezető a cigányok előtt tévtanítónak bélyegezett és így egy másik falu romagyülekezetéből is kezdtek eltűnni az emberek. A szolgálat összeomlani látszott és én is teljesen összeomlottam.

Isten leleplezte a szívemet: kiderült, hogy a szolgálatomból akartam életet, értelmet, értéket meríteni Isten helyett! A szolgálat lett a bálványommal! És amikor a bálványom cserben hagyott, én halni akartam. Ez a biztos jele a bálványimádásnak. Mi az, ami nélkül nem tudnál élni, aminek az elvesztése teljesen értelmetlenné tenné számodra, hogy tovább élj? Ha ez bármi más, mint az Istennel való kapcsolat, akkor nagyon nagy bajban vagy.

Egyik lelkész barátom mondta el egyszer őszintén, hogy egy nap az a rettenetes gondolata támadt, hogy mi lenne, ha nem lehetne többé lelkész. És rádöbbsent, hogy a lelkészség nélkül nem is tudná értelmezni az életét, ami meg még jobban megrémítette. És jogosan!

Jónás is meg akart halni, amikor nem úgy történtek a dolgok, ahogy szerette volna (Jón 4:3)! És miért nem, mert volt egy nagyobb történet Jónás történeténél.

Mózes is meg akart halni, azaz abba akarta hagyni a prófétai-vezetői szolgálatot egy zúgolódás sorozat után:

4 Móz 11:14-15 Nem tudom én egyedül hordozni ezt az egész népet; mert meghaladja az erőmet.
¹⁵Ha így cselekszel velem, **kérlek ölj meg engemet, ölj meg** ha kedves vagyok előtted, hogy ne lássam az én nyomorúságomat.

Isten hozott a klubban! Egy lelkész barátom az USA-ból azt mondta egyszer: ha még soha nem érezted úgy, hogy fel akarod adni a szolgálatodat vagy akár a Krisztus-követést is, lehet, hogy nem is az Úrtól van a szolgálatod, lehet, hogy nem is Krisztust követed, hanem pl. a kényelmedet.

Illés azért akarja bedobni a törülközőt, mert „*nem vagyok jobb az én atyáimnál*”. Vajon kire gondolt itt? Talán épp Mózesre, Izrael egyik legnagyobb prófétájára, aki szintén fel akarta adni?

Amikor kezdett összeomlani a szolgálatom, én is elkezdtem másokhoz hasonlítani magamat: én nem vagyok olyan jó, mint Rafal Pali barátom, aki Biharkeresztesen plántál egy nagyon komoly roma gyülekezetet vagy Oláh Feri barátom, aki meg Zsámbokon teszi ugyanezt.

Na de ki mondta Illésnek, hogy az ő elődeihez kell viszonyítania magát? Ki várta el tőle, hogy bármelyik elődjénél is jobb legyen? Veszélyes dolog a hasonlítgatás.

Hogyan állítja helyre, hogyan újíttja meg Isten az ő elkeseredett prófétáját?

5. Majd lefeküdt, és elaludt a rekettyebokor alatt. És íme, egy angyal érintette meg, és azt mondta neki: Kelj föl, egyél.

Szó szerint „*az egyetlen rekettyebokor alatt*”. A táj hűen tükrözi Illés lelkivilágát: olyan egyedül érzi magát, mint az egyedüli bokor a pusztában, ld. 10. vers.

Mivel indít a szövetség Istene?

„**Megérinti**” Illést. Azzal is felébreszthette volna, ha szól neki: „Illés, ébresztő!” De Isten inkább megérinti. Milyen lehetett ez az érintés? De vágyom néha erre! Nem szavakra, nem tanításra, nem lelkigondozásra, nem tanácsokra, nem még több prédikációra, még több „helyén mondott” Igére, hanem csak egy isteni érintésre! Ami a lelkemig hatol és megelevenít.

Legutóbb **egy könyv** (egy bibliai mondanivalójú regény) olvasása közben volt ilyen mélyreható, egész bensőmet megelevenítő élményem, amikor hosszú idő után újra azt éreztem, hogy Isten igazán törődik velem és Neki nem csak a misszió fontos, hanem az én személy szerint is. Vagy amikor **az eső épp csak ott esett**, ahol én sétáltam éppen akkor, amikor az eső megérkezésének az epizódján törtem a fejem (Saint Louisban)!

Más történetekből is kiderül, hogy Jahvének nem csak a Nagy történet, nemcsak a misszió, a szolgálat, a gyülekezet fontos, hanem a mi személyes életünk története is, a misszió és a misszionárius egyaránt. Még akkor is, ha a misszionárius épp elhagyni készül a missziói mezőt és épp ki akar szállni a szolgálattól. Isten nem akarja meghallgatni az ő megfáradt prófétája elkeseredett kérését. Nem veszi el az életét. Pont ellenkezőleg, megújítja azt.

Megeteti, megitatja. Illés kimaradt ugyan a szövetségi lakomából, mert prófétai küldetését teljesítve evés helyett esőért imádkozott (és micsoda erőfeszítés, micsoda tusakodás lehetett ez!), most azonban őt személyesen vendégeli meg Isten, egy angyal által, hogy éreztesse vele kitüntetett szeretetét és törődését.

Úgy gondolom, hogy ez az első evés és ivás *a Karmel-hegyi és Sínai-hegyi szövetség-megerősítési vacsora egy személyre szabott változata* volt. Itt nincs szó semmilyen feladról, semmiféle küldetésről. Illésnek nincs más dolga, minthogy egyen, igyon, azaz hogy élvezze az Úr vendégszeretetét. Figyeljük csak a folytatást.

6. Amikor körülnézett, íme, a fejénél egy forró kövön sült lángos (hamuba sült pogácsa) és egy pohár víz volt. Akkor evett és ivott, és ismét lefeküdt.

„**A fejénél**”, mint amikor ágyba hozzák a reggelit! Micsoda hihetetlen kedvesség. A sareptai özvegy is pogácsát süttött Illésnek (1 Kir 17:13)¹⁵. A pusztában vándorló népet is Jahve látta vendégül a mannával, amiből a nép pogácsákat süttött (4 Móz 11:8). Emlékezz, Illés! Emlékezz! Isten ugyanúgy

¹⁵ Ugyanaz a szó szerepel itt (אֲגָח, *ugáh*), mint az 1 Kir 17:13-ban.

emlékezteti Illést az ő szövetségére és a Nagy történetre, amit Illés most szem elől tévesztett, mint ahogy Illés emlékeztette a Karmel-hegyen a népet.

Dávid is ugyanezt a megkülönböztetett isteni törődést élhette át egy ellenséges fenyegetettség közepette, amelyről így ír: „asztalt terítesz nekem az én ellenségeim előtt” (Zsolt 23:5).

Isten asztalt terít az ő megfáradt prófétájának is az ő ellensége előtt. Illés eszik, iszik, majd pedig újra mély álomba merül. És ez rendben van! Hihetetlen, nem! Jónásnál nem volt rendben („Mi lelt, te nagy alvó!”), de Illésnél rendben van. Épp ennek volt itt a rendelt ideje. **DIA** De jó lenne, ha mi is meg tudnánk így pihenni testileg-lelkileg Isten jelenlétében a minket körülvevő örület és pörgés közepette!

„Gyertek, pihenjete meg egy kicsit” – mondja Jézus is a tanítványainak.

7. És az ÚR angyala másodszor is visszatért, megérintette, és azt mondta: Kelj föl, egyél, mert erőd felett való utad van!

Újabb isteni érintés, majd egy újabb „isteni” vacsora, de ezúttal egy küldetésre, egy „erő felett való útra” kapja az eledelt Illés. Az Úrvacsorában mindkét jellegzetességnek meg kellene jelennie: szeretetközösség (szövetség-) megerősítés és küldetésre való tápláltság.

Vajon mire utalhatott az „erőd felett való út”?

8. És fölkelt, evett és ivott, és negyven nap és negyven éjjel ment annak az ételnek erejével, egészen Isten hegyéig, Hórebéig.

Nem olvassuk, hogy „és így szólt az Úr szava Illéshez...”, ami felveti a kérdést, hogy vajon Isten mondta-e Illésnek, hogy menjen a Hórebhez, azaz a Sínai-hegyhez?

Ha igen, akkor miért kérdezi meg tőle amikor odaér, hogy „Mit csinálsz itt Illés”? Lehet, hogy Illés maga akart visszamenni oda, ahonnan az egész történet indult, az első szövetségkötés színhelyéhez, a Hórebhez (Sínai hegy), ahol Mózes és a nép szemtől szembe találkozott a mennyből tűz, villámlás és mennydörgés formájában alászálló Istennel?

Mindenesetre Illés 40 nap és negyven éjjel át „vándorol a pusztában” az Isten által adott étel erejével csakúgy, mint egykor Izráel népe, aki 40 évig vándorolt a pusztában a manna „erejével”. A különbség csak az volt, hogy míg a nép a *Hórebtől* ment az Ígéret földje felé, addig Illés az Ígéret földjétől megy a *Hóreb felé*. Pont fordítva történnek a dolgok.

9. És bement ott a *barlangba*, és ott töltötte az éjszakát. És íme így szólt hozzá az Úr szava: Mit csinálsz itt Illés?

Illés „a” barlanghoz érkezik, amely a zsidó hagyomány szerint valószínűleg az a „barlang” lehetett, ahol Mózes is elrejtőzött egykor az Úr dicsőségének látványa elől (2 Móz 33:22).

És csak most olvassuk először azt, hogy „és az Úr szava szólt Illéshez”! Ám Illés ezúttal nem egy újabb utasítást kap, hanem egy kérdést: „Mit csinálsz itt Illés?”

Kár hogy nincs hangfelvétel Isten kérdéséről. Vajon milyen hangszínnel kérdezte Isten, hogy „Mit csinálsz itt Illés”? Úgy, mint egykor Ádámtól („Hol vagy?”, 1 Móz 3:9), Kaintól („Hol a te testvéred?”, 1 Móz 3:9) vagy Bálámtól („Kik ezek a férfiak itt veled?”, 4 Móz 22:9)? Ez egy számonkérés? Ha igen,

akkor ez azt sugallja, hogy Illésnek nem a Hórebhez kellett volna jönnie az étel erejével, hanem valahol máshol kellene lennie, pl. Izráelben vagy Damaszkuszban.

A kérdés szó szerint így hangzik: „*Mit neked itt, Illés?*”. Ez a formula sok helyen elhangzik a Bibliában és nem egyszer valóban számon kérő jellege van:

- A hajóskapitány kérdezi Jónástól a viharban: „*Mit csinálsz itt, te nagy alvó?*” (Jón 1:6) – számonkérés.
- Isten kérdezi népe gonosz tagjaitól: „*Hogy merészeled emlegetni a rendeléseimet és szádra venni az én szövetségemet?*” (Zsolt 50:16) – számonkérés.
- Isten kérdezi ellene lázadó népétől: „*Mit használ, ha lemész Egyiptomba?*” (Jer 2:18) – számonkérés.

Van, amikor költői kérdésként hangzik el:

- A Zsoltáros kérdezi Isten múltbeli csodáira emlékezve: „*Mi lelt téged, tenger, hogy megfutamodtál?*” (Zsolt 114:5) – cinikus költői kérdés.
- Isten kérdezi Jeruzsálem lakóitól: „*Mi lelt téged, hogy mind fölmentetek a háztetőkre?*” (Ézs 22:1) – cinikus költői kérdés.
- „*Mit nekem, te zordon Kárpátoknak....?*” (Petőfi)

Több esetben pedig őszinte érdeklődést, törődést fejez ki:

- Az Úr angyala kérdezi az elkeseredett Hágárt: „*Mi bánt téged Hágár?*” (1 Móz 21:17)
- Dávid kérdezi Betsabétől: „*Mit kívánsz?*” (1 Kir 1:16)
- A perzsa király kérdezi Eszter királynétől: „*Mit kívánsz, Eszter királynő? Mi a kérésed?*” (Esz 5:3)

Valószínű, hogy a kérdés itt is Isten őszinte érdeklődését, törődését fejezi ki Illés iránt, mintha azt kérdezné: „*Mit szeretnél, Illés?*” „*Mi bánt, Illés?*” „*Hogy segíthetnék neked, Illés?*” „*Mi az, ami [épp] idehozott téged, Illés?*”

És Illésből továbbra is csak a keserűség ömlik:

10. Ő pedig ezt mondta: nagyon buzgolkodtam az Úrért, a Seregek Istenéért; mert elhagyták szövetségedet Izráel fiai, oltáraidat lerombolták, prófétáidat pedig fegyverrel megölték, és csak én egyedül maradtam, és engem is halálra keresnek.

Hogy értelmezzük Illés panaszát az előző fejezetben történtek fényében?

1. A Karmel-hegyi történések és Jezabel halálos fenyegetése között eltelt némi idő (amire van példa máshol is a Bibliában), ami elég volt arra, hogy a nép ismét elhagyta az Urat és visszatértek a Baál imádásához (bizonyára Jezabel intenzív ellenpropagandájának köszönhetően). Illés tehát valóban hiába fáradozott. Ez nem kizárt, de kevésbé valószínű, hogy hosszú idő telt el a 19:1. és 2. vers között.
2. Illés, Jezabel fenyegetését halva, nem tekinti valódi megtérésnek a nép Karmel-hegyi hitvallását és a Baál próféták leölését.

A későbbi fejezetekben valóban azt látjuk, mintha Illés hiába fáradozott volna, hisz Jéhu idejében még mindig (vagy újra?) széles tömegek hódolnak a Baál előtt (1 Kir 23). De Illés akkor sem mondhatná azt, hogy nem történt semmi a hegyen!

Úgy tűnik, Illésen már egy másik szemüveg van. Egyetlen negatív impulzus éri és minden besötétedik a lelkében. A szolgálata során átél egy kudarcot és az egész addigi szolgálatát borúsan látja, a múltat és a jövőt egyaránt. Haj, de tudok azonosulni Illéssel! **Nézzük Illés panaszát!**

„Nagyon buzgokodtam az Úrért, a seregek Istenéért!”. Szó szerint: „Féltékenykedvén féltékenykedtem az Úrért”. Illés olyan jelzőkkel illeti magát, ami Jahvét, Izráel féltékenyen szerető „Férjét” jellemzi.

Illés Jahve iránti féltékenységében magának Jahvénak a féltékenysége öltött testet. Ám Illés kiégett (megfáradt) a Jahve iránti féltékeny buzgokodásban.

„Mert elhagyták szövetségedet Izráel fiai.” Csakhogy a nép a Karmel-hegyen már elkezdett visszatérni a szövetséghez, Illés szolgálatának köszönhetően, és Isten is megújította velük a szövetséget és újra esőt adott a földre! Nem kéne ennek legalább egy kicsit örülni?

„Oltáraidat lerombolták.” Igen, de ez nem is lenne olyan nagy baj, hisz maga Jahve is megsemmisítette az Illés által épített oltárt! Miért? Mert a népnek vissza kellene térnie a jeruzsálemi templomhoz! Egy ilyen isteni erődemonstráció után a következő Úr napján minden szemtanúnak ott kellett volna ülnie a templomban! De erről sajnos semmit sem olvasunk.

„Prófétáidat megölték karddal.” Igen, ez valóban szörnyű, de Illés is levágatta a Baál prófétáit. A mérkőzés állása 1:1.

„én egyedül maradtam”. Már beszéltünk róla, hogy Illés maga is nagyon jól tudja, hogy ez nem igaz, ld. pl. az Abdiás által rejtegetett 100 prófétát. Azt hiszi, hogy ő az utolsó láncszem Isten és a nép történetében, hogy ő az, aki által Isten végleg véget vet a Kígyó magva ténykedésének és a bálványimádásnak! Illés úgy tekint magára, mintha ő lenne Izráel egy szál „maradék” (Ézs 6:13). Én vagyok az egyetlen igazi hívő egész Izráelben! **Ezt hívják Messiás komplexusnak?** Nem csoda, hogy menekülni próbál ez alól a teher alól.

„és engem is halálra keresnek.” Nincs semmi új a nap alatt. Eddig is Isten védte meg Jezabel és Akháb haragjától (3 éven át) és ez ezután is így lesz. Nincs miért aggódnia Illésnek. **Amíg be nem tölti Istentől rendelt küldetését, addig elpusztíthatatlan.** És ez velünk is így van.

Szóval akkor mi is a baj?

Talán pont azért volt szüksége Illésnek is erre a találkozásra, hogy miközben Isten előtt kiönti bánatát, aközben maga is rájöjjön arra, hogy ami miatt ő ilyen mélyen el van keseredve, az a valóság fényében talán nem is olyan elkésérítő. De Isten nem áll meg itt.

Mi Isten válasza Illés panaszára?

Egy újabb erődemonstráció, újabb természeti jelenség. A héber szöveg a következőképpen hangzik:

11. És ezt monda [az Úr]: Jöjj ki és állj a hegyre, az Úr elé.

És íme az Úr haladt el:

És nagy és erős szél, megszagatta a hegyeket és porrá zúzta a kősziklákat az Úr előtt, Nem a szélben volt az Úr.

És a szél után földrengés,
Nem a földrengésben volt az Úr.

12 És a földindulás után tűz (villámlás?),
Nem a tűzben volt az Úr.

És a tűz után vékony csend hangja.

Hogy értelmezzük ezt a jelenetet?

Szélvihar, földrengés, tűz Isten félelmetes jelenlétének, főként ítéletének és haragjának a jelei voltak az ÓSZ-ben.

1. Talán azt akarja érzékeltetni Isten, hogy **ő mit érez a** továbbra is *Baál-imádó izraelitákkal szemben*? Mintha Isten azt mondaná: „Hadd mutassam meg neked, hogy én mit érzek népem bálványimádása miatt!!”
2. Egykor Jahve hasonló természeti jelenségek kíséretében jelent meg népének (2 Móz 19:16, 18; 20:18; Zsid 12:18), hogy szövetségre lépjen velük. Lehet, hogy a **szövetségkötés momentumait szeretné felidézni** Jahve az ő megfáradt, megkeseredett prófétájának?¹⁶ De most kifejezetten azt olvastuk, hogy **„az Úr nem volt” ezekben a természeti jelenségekben!**

Hát ezt meg hogy értsük?

Úgy kell elképzelni ezt a jelenetet, mint amikor egy zeneműben a crescendo után hirtelen minden hangszer elhallgat vagy amikor egy tomboló vihar után, hirtelen minden elcsendesül. Nem egy „halk és szelíd hang”-ról van szó, ahogy több bibliafordítás is hozza, hanem „vihar utáni csend”-ről!¹⁷ Egy vihar lecsendesítéséről.

Ehhez hasonló élmény lehetett, amikor a vihar hirtelen abbamaradt, miután kidobták Jónást a hajóból (Jón 1:11-12) vagy amikor mintegy 800 évvel később Jézus, a testté lett Jahve csendesíti le a természet erőit a tengeren:

Mk 4:39 És felkelvén megdorgálta a szelet, és ezt mondta a tengernek: Hallgass, némulj el! És elállt a szél, és nagy csend lett.

A hangsúly az éles kontraszton van a természet tombolása és az azt követő csend között. Ugyanezzel a képpel írja le a Zsoltáros is Isten múltbeli szabadítását:

Zsolt 107:29 Megállította a szélvész, hogy lecsendesedjék (*dömámá*), és lecsendesedtek a hullámok.

3. Noha nem kizárt, hogy a természeti elemek tombolása az Illés lelkében dúló vihart jelképezi, de szerintem a legvalószínűbb magyarázat az, hogy **Jezabel és a Baál kultusz tombolását szimbolizálja**, aminek Isten, ha akarná egy szempillantás alatt véget tudna vetni és véget is fog vetni.

¹⁶ Ezekből az igehelyekből az derül ki, hogy Isten Sínai-hegyi földre szállásának meghatározó kísérőjelenségei a következők voltak: mennydörgés, földrengés, villámlás, tűz, szélvihar, füst, sűrű felhő/homály és erős trombitaszó. Noha három jelenség azonos a mostani jelenségekkel, mégis elgondolkodtató, hogy vajon miért nem olvasunk mennydörgésről, sűrű felhőről vagy villámlásról, ha Isten Illést valóban a Sínai szövetségkötésre akarná emlékeztetni.

¹⁷ Ld. Elifáz személyes élményét: *“mély csend (יְהִי כְסֵל), majd egy hangot (קוֹל) hallottam...”* (Jób 4:16).

És csak ezután jön a teofánia, a szövetség Istenének megjelenése! A vihar utáni csend „hangja” után az Úr szavának „hangja”¹⁸ következik:

13. És amikor Illés ezt hallotta, befedte arcát palástjával és kiment és megállt a barlang nyílásánál, és íme egy hang szólt hozzá és ezt mondta: Mit csinálsz itt Illés?

Az Úr megismétli korábbi kérdését. Talán úgy is fordíthatnánk ezt, hogy most, hogy láttad ezt az erődemonstrációt, mit keresel még mindig itt, Illés? Mire vársz még? Gyerünk.

Illésből pedig ugyanúgy dől a panasz, mint az erődemonstrációt megelőzően:

14. Ő pedig ezt mondta: nagyon buzgokodtam az Úrért, a Seregek Istenéért; mert elhagyták szövetségedet Izráel fiai, oltáraidat lerombolták, prófétáidat pedig fegyverrel megölték, és csak én egyedül maradtam, és engem is halálra keresnek.

Mintha nem értette volna meg ezt a kódolt üzenetet. Olyan, mintha azt mondaná, hogy oké értem, hogy véget fogsz vetni a Baál kultusz és Jezabel tombolásának, és sejtem, hogy ebben nekem is lesz némi szerepem. De én még továbbra is egyedül vagyok! És továbbra is kilátástalannak látom a helyzetemet és továbbra is halálra keresnek.

Úgy tűnik, hogy míg Jahve első reakciója Illés panaszának a nép bálványimádásával kapcsolatos részére adott „válasz” (véget fog vetni a Baál tombolásának), addig a második válasszal Illés egyedüllétének a problémájára ad megoldást az Úr. Hogyan? **Úgy, hogy megosztja a szolgálat terhét:**

15. És ezt mondta neki az Úr: Menj el, térj vissza a te utadon a puszta át Damaskusba, és mikor odaérsz, kend fel Hazáelt Arám [Szíria] királyává;

16. És Jéhut, a Nimsi fiát kend fel Izráelben királyává, és Elizeust, az Abelméholabeli Sáfát fiát pedig kend fel prófétává magad helyett.

17. És aki megmenekül Hazáel kardjától, azt Jéhu öli meg, és aki megmenekül Jéhu kardjától, azt Elizeus öli meg.

Fontos, hogy lássuk, hogy ez nem munkaterápia, hanem szolgálati teher megosztása! Ugyanígy válaszolt Isten Mózes hasonló panaszára:

DIA 4 Móz 11:14-17 Nem bírom én egyedül hordozni az egész népet, mert erőm felett van. Ha így cselekszel velem, inkább **ölj meg engem, ölj meg** ha kedves vagyok előtted, hogy ne lássam az én nyomorúságomat. ¹⁶ Ezt mondta azért az Úr Mózesnek: **Gyűjts egybe nekem hetven férfit** Izráel vénei közül,... és elszakítok abból a Lélekből, amely tebenned van, és beléjük teszem, **hogy veled együtt hordozzák a nép terhét, és ne egyedül kelljen hordoznod.**

Vagyis nem csak te fogsz ítéletet gyakorolni az én bálványimádó népem felett, Illés, nem csak téged foglak felhasználni a Baál-vihar lecsendesítésében, hanem a szíriai királyt, Jéhut és Elizeust is!

Ezt az isteni segítséget tapasztaltam meg én is, amikor a misszióban átélt kudarok, csalódások, kiégés után Isten egyszer csak a semmiből egy **idős misszionáriust küldött hozzánk** Amerikából, akinek Isten csak annyit mondott Isten, hogy költözzön Diósjenőre épp oda, ahová, Isten hívásának engedve mi is költöztünk Budapestről a misszió miatt! És éppen akkor, amikor a legnagyobb szükség volt segítségre. És az volt a legfőbb küldetése, hogy ott legyen értünk és velünk és együtt

¹⁸ Nem az áll az eredetiben, hogy „a hang” szólt hozzá, hanem „egy hang”. Tehát nem az előbbi hangra utal vissza a Szentíró, hanem egy új „hang”-ra céloz, ezúttal Jahve hangjára.

imádkozhassunk. Döbbenetes! Nemrég pedig egy élő hitű baptista család költözött a szomszédságunkba, akikkel kölcsönösen támogatni tudjuk egymást a viharjaink közepette.

Ha most el vagy keseredve, bízz az Úrban! Tarts ki! Jönni fog a segítség! nem fog magadra hagyni az Úr!

Majd így folytatja az Úr:

18. De meghagyok Izráelben hétezer embert: minden térdet, mely nem hajolt meg a Baálnak, és minden ajkat, mely nem csókolta meg azt.

Illés, tudd meg, hogy nem vagy egyedül és nem te vagy az utolsó mohikán. És a történetnek még messze nincs vége. Vannak még rajtad kívül más szereplők is.

Illés ezek után valóban egy kissé a háttérbe szorul, más próféták és a prófétatanítványok is elkezdnek megjelenni a színen. Elizeus Illés szárnysegédje lesz.

Megj.: 3 csoportja van a hívőknek: a rejtőzködők, a passzív ellenállók és az aktív ellenállók (reformátorok). Az utóbbi csoport mindig jóval kisebb és ezek általában neheztelni szoktak az előbbi 2 csoportra. De ahogy az Isten válaszából kiderül, mindhárom csoport tagjai Isten választott népéhez (a maradékhoz) tartoznak.

Ma is tombol a vihar, a nyugati kultúra bálványimádásának viharja. Erőnk felett való utunk van. De többen vagytok, mint hinnétek! Többen vagyunk, mint hinnénk! Evangéliumi gondolkodású a Bibliához ragaszkodó, a kultúra bálványimádásnak ellenálló, az ellen küzdő elkötelezett keresztyének. A kérdés, hogy kik és hol vannak még ezek az emberek, akikkel össze kellene fognunk a nyugati kultúra viharának lecsendesítésében? Kik felé szeretné Isten, ha nyitnánk vagy több bizalommal lennénk?

És mi alapján hihetünk abban, hogy Isten a nyugati kultúra bálványimádásának viharát is képes lecsendesíteni? Az alapján, hogy annyi kultúra viharát csendesítette már le a Baál-vihar lecsendesítése óta! De ami a legfontosabb, hogy 2000 évvel ezelőtt a testté lett Jahve elkezdte lecsendesíteni a világtörténelem legnagyobb viharát, a minden kultúra bálványimádása mögött álló ősi Kígyó tombolását. Az asszony Magva a Kígyó fejére taposott. Jézus behalt ebbe a viharlecsendesítésbe. De feltámadt, győzött a halál, a pusztulás, a sötétség, az elmúlás felett és ezzel a csatakiáltással küldte ki a világba az ő seregét:

Mt 28:18-20 Nékem adatott minden hatalom mennyen és földön. ¹⁹ Elmentén azért, tegyetek tanítványokká minden népeket, megkeresztelvén őket az Atyának, a Fiúnak és a Szent Léleknek nevében, ²⁰ Tanítván őket, hogy megtartsák mindazt, a mit én parancsoltam néktek: és imé én ti veletek vagyok minden napon a világ végezetéig.

Úgyhogy irány a csatamező! És Jézus Király azt ígéri nekünk, hogy *“a békesség Istene meg fogja rontani a Sátánt a ti lábaitok alatt hamar!”* (Rm 16:20) Jézus azt szeretné, hogy mi is részesüljünk az ő totális győzelméből, hogy mi is részt vegyünk a Kígyó-vihar lecsendesítésében.